

Historien om C G Planting Gyllenbåga och Anna Andersdotter Rosenholm

Som släktforskare och även i mitt arbete i landsarkivets reception får jag höra många historier om oäkta kungliga och adliga ättlingar. När jag först hörde någon säga att jag är oäkta ättling till Carl Gustaf Planting-Gyllenbåga så tänkte jag förstås att det var den gamla historien igen, men när ett antal personer sagt samma sak så gick det inte att utan vidare avfärda det hela som en skröna. Det måste undersökas om det fanns fakta som kunde bekräfta eller utesluta möjligheterna till släktskap.

Huvudpersonerna i historien är adelsmannen, fourieren och senare löjtnanten Carl Gustaf Planting f.1767-11-11 i Vassunda, son till den 1776 avlidne kaptenen Vilhelm Planting-Gyllenbåga och Edla Kristina Villelmsen, och pigan Anna Andersdotter f. 1778-06-15 i Gällbo, Skuttunge, dotter till saltpetersjuderidrängen Anders Gustavsson och hans hustru Maja Persdotter Degerberg.

År 1790 flyttar C G Planting-Gyllenbåga tillsammans med sin mor till Söder Krycklinge, Skuttunge. De skaffar en piga som heter Anna Andersdotter. 1797 flyttar Planting-Gyllenbåga till Brunna i Tensta och Anna Andersdotter flyttar samma år hem till sina föräldrar i Gällbo. Där får hon 1798-06-21 dottern Maria Stina som enligt födelsenotisen är oäkta dvs ingen fader nämns.

Anna Andersdotter flyttar därefter till C G Planting-Gyllenbåga och hans mor i Brunna, Tensta. 1804-10-04 föder Anna oäkta dottern Anna Kajsa, utan namngiven far. År 1807 flyttar Planting-Gyllenbåga med gamla mamma och pigan Anna med sina två oäkta döttrar från Brunna, Tensta till Jällsta i Viksta. Där föder Anna 1808-03-09 den oäkta dottern Eva, enligt födelseboken utan känd far. Sedan händer inget i hushållet förrän 1812 då Planting-Gyllenbåga köpt frälsehemmanet Vilsåker i Skuttunge av kaptensänkan Regina Beata Gavelholm

f. Svinhufvud. Det är nu det börjar inträffa märkliga saker. Anna flyttar till Gällbo, Skuttunge igen och tar namnet Rosenholm. Gifter sig 1813-05-02 med skomakaren och änklungen Per Tomsson. Redan i november får Anna dottern Katarina, men för att trassla till det så har hennes man erkänt faderskapet för pigan i Örke, Karin Jansdotters son Per, som föddes 15 januari 1813, knappt fyra månader innan Anna och Pers vigsel.

För att återgå till Carl Gustaf Planting-Gyllenbåga så flyttar han alltså till Vilsåker med sin mor, men också sensationellt nog hittar man i husförhörslängden i samma hushåll, Anna Rosenholms tre oäkta barn, som växer upp i Vilsåker. De två äldsta, Maja Stina och Anna Kajsa gifter sig med bönder och hamnar i Skuttungeby. Den yngsta Eva stannar kvar i Vilsåker och 17 mars 1824 får hon gården i gåva, enligt gåvobrev i Bälinge häradsrätt. I gåvobrevet kallar Carl Gustaf P. henne för sin fosterdotter, något som egentligen är helt otänkbart för ett oäkta barn. Evas halvsyster verkar inte få någon gåva. Jag har inte hittat något i häradsrättens handlingar som tyder på det och behållningen i deras bouppteckningar är under 200 daler.

Carl Gustaf P lever hos fosterdottern Eva och hennes man i Vilsåker till 1849 då han flyttar till Västergården i Skuttunge by. Där bor Evas halvsyster Maja Stina som är änka sedan 10 år, efter Johan Jansson Gran. C G lever där till sin död 9 februari 1854.

Det finns en bouppteckning efter Carl Gustaf Planting-Gyllenbåga, 1854 nr 68, inlämnad till Svea hovrätt. Det innehåller ett fåtal ägodelar, inga kontanter men fodringar på frälseräntan för 1 mantal i Forsgårde, Skuttunge på 444 daler 21 skillingar och som det står, arrende av 1/2 mantal Vilsåker, Skuttunge 533 daler 16 skillingar. Arvingar är en faster och sex syskonbarn.

Detta är de fakta som jag hittat om Carl Gustaf Planting-Gyllenbåga och hans så kallade oäkta barn. Nu är det upp till läsaren att tolka dessa fakta, men det är onekligen intressant, att en adelsman tar hand om sin pigas oäkta barn efter det

att hon flyttat från honom och gift sig. Det var säkert många spekulationer redan under deras livstid.

Anders Flood